

EXPUNERE DE MOTIVE

a propunerii legislative pentru completarea Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene

1. Motivul emiterii actului normativ

Pe data de 8 decembrie 2022 a avut loc o ședință a Consiliului JAI (Justiție și Afaceri Interne) în cadrul căreia s-a aprobat aderarea Croației la Spațiul Schengen¹, în timp ce decizia pentru România și Bulgaria nu a fost aprobată. Decizia pentru România și Bulgaria nu a fost aprobată din cauza veto-ului exercitat de 2 state, respectiv Austria și Țările de Jos.

Pretextul Austriei a fost acela că Spațiul Schengen este nefuncțional, de aceea nu se impune extinderea acestuia (dar nu s-a opus aderării Croației!), în timp ce pretextul Țărilor de Jos a fost acela al existenței corupției și crimei organizate în Bulgaria.

În ceea ce privește corupția din Țările de Jos, GRECO, organism al Consiliului Europei, a formulat o serie de recomandări², printre care:

- i. dezvoltarea unei strategii coordonate pentru integritatea persoanelor încredințate de top funcții executive, bazate pe analiza riscurilor, având ca scop prevenirea și gestionarea diverselor forme de conflicte de interese, inclusiv prin consiliere receptivă, monitorizare și măsuri de conformitate (punctul 36);
- ii. (i) să fie creat un cod de conduită consolidat pentru persoanele încredințate cu funcții executive de vârf cu îndrumări adecvate privind conflictele de interese și chestiuni legate de integritate (de exemplu, cadouri, activități externe, contacte cu terți, lobby, etc.) și făcute ușor accesibile publicului; și (ii) ca un astfel de cod să fie cuplat cu mecanism de supraveghere și sancțiuni (paragraful 43);
- iii. (i) stabilirea unui proces de consiliere confidențială a persoanelor încredințate cu funcții executive de vârf pe probleme legate de integritate, conflicte de interese etc.; și (ii) creșterea gradului de conștientizare a integritatei contează în rândul persoanelor încredințate cu funcții executive de vârf, inclusiv prin antrenament la intervale regulate (punctul 53);
- iv. (i) introducerea unor reguli cu privire la modul în care persoanele încredințate cu funcții executive de vârf să se angajeze în contacte cu lobbisti și alți terți care încearcă să influențeze procesele și deciziile guvernamentale și (ii) creșterea transparenței contactelor și subiectelor referitoare la lobby-ul persoanelor cărora li se încredințează conducerea de vârf funcții (punctul 70);
- v. să fie introdusă o cerință de dezvăluire ad-hoc cu privire la persoanele încredințate cu funcții executive de vârf în situații de conflicte între interese private și funcțiile oficiale, atunci când apar (punctul 78);
- vi. introducerea unor reguli generale care tratează restricțiile post angajare ale persoanelor încredințate cu funcții executive de vârf care caută noi locuri de muncă în sectorul privat

¹ DECIZIA (UE) 2022/2451 A CONSILIULUI din 8 decembrie 2022 privind aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Schengen în Republica Croația

² <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-t/1680931c9d>

- și/sau sunt pe cale să intre într-o astfel de procedură de angajare după încetarea funcțiilor în sectorul public (paragraful 96);
- vii. (i) ca persoanele încredințate cu funcții executive de vârf să fie obligate să își declare interesele financiare public în mod regulat; ii) luând în considerare inclusiv financiar informații despre soții și membrii familiei aflați în întreținere în astfel de declarații (fiind înțeles că ultimele informații nu ar trebui neapărat făcute publice) și (iii) ca declarațiile să facă obiectul unui mecanism de revizuire adecvat (punctul 100);
- viii. să se asigure că procedurile care permit investigarea și urmărirea penală a abuzului în serviciu (inclusiv mita) nu împiedică procesul de justiție penală în ceea ce privește miniștri/secretari de stat suspecți de săvârșirea infracțiunilor de corupție (punctul 106);
- ix. (i) ca paginile tematice din Codul Profesional al Poliției Naționale (NPN) să fie mai departe dezvoltat cu îndrumări, exemple și lecții învățate, oferind îndrumări adecvate asupra conflicte de interese și alte situații legate de integritate (de exemplu, cadouri, contacte cu terți, activități accesorii, manipularea informațiilor confidențiale) și că un instrument similar să fie stabilit pentru Royal Marechaussee (KMar); și (ii) să asigure supravegherea și aplicarea acestor instrumente (paragraful 154);
- x. că formarea continuă cu privire la etică și integritate pentru Poliția Națională (NPN) și Personalul Royal Marechaussee (KMar), inclusiv managerii, poate fi îmbunătățit prin dezvoltarea la nivel național a programelor regulate de formare ca o formă de sprijin și completare a pregătirea descentralizată existentă în unități (paragraful 171);
- xi. să fie alocate măsuri adecvate și resurse adecvate pentru a se asigura că în cadrul Poliției Naționale (NPN) verificarea și verificarea personalului are loc în mod regulat intervale pe durata întregului serviciu (punctul 186);
- xii. că procedurile în situațiile în care au fost cadouri și avantaje de un anumit nivel oferite/acceptate să fie consolidate, în special prin introducerea unui format standard pentru raportarea/declararea cadourilor/avantajelor și a unor astfel de oferte, ca acestea să fie înregistrate și supuse supravegherii (punctul 207);
- xiii. consolidarea măsurilor de control în ceea ce privește accesul și utilizarea informațiilor confidențiale, în pentru a preveni accesul neautorizat la registrele de aplicare a legii și scurgerile de informații (punctul 216);
- xiv. ca un studiu să fie efectuat cu privire la riscurile de conflicte de interese în legătură cu post-angajarea și alte activități ale ofițerilor de poliție (inclusiv cei de nivel superior), după ce aceștia părăsesc serviciul de poliție, în vederea examinării unor reglementări adecvate în acest domeniu (punctul 217);
- xv. (i) consolidarea regimului actual de declarații prin introducerea unei obligații în acest sens a conducerii de vârf a Poliției Naționale (NPN) și a Royal Marechaussee (KMar) să declare interese financiare în conformitate cu un format predefinit, la preluarea îndatoririlor și, ulterior, la intervale regulate, (ii) să desemneze posturi care sunt vulnerabile la conflicte de interese și (iii) să asigure o supraveghere adecvată (paragraful 221);
- xvi. (i) stabilirea unei cerințe ca agenții de aplicare a legii să raporteze cazurile de corupție, abatere în cadrul serviciului; și (ii) adaptarea protecției avertizorilor în acest sens (paragraful 244)

În urma monitorizării implementării acestora, GRECO a concluzionat că Țările de Jos nu au implementat complet niciuna dintre cele 16 recomandări, 8 fiind implementate parțial și 8 nefiind implementate³.

În acest context, trebuie definite statele obstrucționiste la adresa României, respectiv acele state Europene care, în mod repetat și abuziv, întreprind acțiuni sau votează astfel încât să nu se realizeze aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Uniunii Europene în România.

Astfel, fiecare mandat sau mandat general va include în mod obligatoriu un vot contrar statelor obstrucționiste cu România, atunci când votul României este esențial. Guvernul, prin Ministerul Afacerilor Interne, la fiecare întrunire a Consiliului Justiție și Afaceri Interne va solicita includerea pe ordinea de zi a unei decizii a Consiliului privind aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Schengen în România.

Consiliul trebuie să voteze în unanimitate într-o serie de chestiuni pe care statele membre le consideră sensibile⁴. De exemplu:

- politica externă și de securitate comună (cu excepția anumitor cazuri clar definite care necesită majoritate calificată, de exemplu numirea unui reprezentant special)
- cetățenie (acordarea unor drepturi noi cetățenilor UE)
- aderarea la UE
- armonizarea legislației naționale privind impozitarea indirectă
- finanțele UE (resursele proprii, cadrul financiar multianual)
- anumite dispoziții din domeniul justiției și afacerilor interne (procurorul european, dreptul familiei, cooperarea polițienească operațională etc.)
- armonizarea legislației naționale din domeniul securității sociale și protecției sociale.

În plus, votul în unanimitate este necesar pentru a permite Consiliului să se îndepărteze de la propunerea Comisiei atunci când Comisia nu poate fi de acord cu modificările aduse la propunerea sa. Această regulă nu se aplică actelor care trebuie să fie adoptate de Consiliu la recomandarea Comisiei, de exemplu actele din domeniul coordonării economice.

Ministerul Afacerilor Externe, după consultarea comisiilor pentru afaceri europene, va introduce o acțiune în anulare sau în constatarea abținerii de a acționa la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, atunci când sunt adoptate sau nu sunt adoptate decizii care vizează aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Uniunii Europene în România.

2. Impactul socioeconomic

Modificarea legii privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene are implicații socioeconomice, întrucât prin dinamica colaborării celor două organe, respectiv cel legislativ și cel executiv, poate fi influențată dezvoltarea Statului Român atât din perspectivă socio-economică.

Un cadru de colaborare mai bine definit poate stimula un mediu de stabilitate și de încredere, creând garanții solide pentru investitorii și companiile care doresc să își desfășoare activitatea în România.

³ <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-i/1680a2fcb0>

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/ro/council-eu/voting-system/unanimity/>

Actuala situație este mai degrabă aptă să producă incertitudine, iar asta a descurajat ani la rând investițiile străine, a afectat fluxurile comerciale, fiind afectată indirect piața muncii și alinierea la aquis-ul european.

3. Impactul financiar – nu este cazul.
4. Impactul asupra sistemului juridic – nu este cazul.
5. Consultări derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ - nu este cazul.
6. Activitățile de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Propunerea legislativă urmează să fie publicată pe site-urile Camerei Deputaților și Senatului, urmând să fie adusă la cunoștința publicului, care poate formula observații.

7. Măsurile de implementare - nu este cazul.

În numele inițiatorilor,

Alexandru Kocsis-Cristea

Bogdan-Alexandru Bala